

Opvangregeling voor levensverzekeraars (artikel 3:149 e.v. Wft)

Wat als een verzekeraar er financieel slecht voor staat? Dan is er geen garantieregeling zoals bij banken. Zeker bij levensverzekeraars, waarbij het om uitkering van grote bedragen gaat, kan dat slecht aflopen. Daarom is er sinds december 2001 een opvangregeling voor levensverzekeraars: een preventieve maatregel om faillissement te voorkomen en de gevolgen voor polishouders te beperken.

De opvangregeling houdt in dat alle levensverzekeraars een bijdrage leveren om faillissement van een van hen te voorkomen: ze vormen samen een vangnet. De regeling is bedoeld voor levensverzekeraars die een vergunning hebben op grond van 2:27 of 2:40 Wft en die ook natura-uitvaartverzekeringen aanbieden. Natura-uitvaartverzekeraars die een vergunning hebben op grond van artikel 2:48 of 2:50 Wft vallen niet onder de regeling.

Wanneer wordt de opvangregeling ingezet?

De opvangregeling is een preventief middel. Het wordt toegepast als een verzekeraar nog aan als zijn verplichtingen kan voldoen, maar de kans bestaat dat de verzekeraar dat in de toekomst niet meer kan. De Nederlandsche Bank besluit of het nodig is in te grijpen en de regeling in te zetten.

Hoe ziet de opvangregeling eruit?

Er zijn twee soorten opvangregelingen. De omstandigheden bepalen voor welke maatregel wordt gekozen. In beide gevallen ondervinden de polishouders geen nadeel. De twee varianten:

1. De verplichtingen van de levensverzekeraar worden geheel of gedeeltelijk herverzekerd door een opvanginstelling. Deze oplossing is bedoeld voor een relatief korte periode. Meestal wordt hiervoor gekozen als er nog voldoende vertrouwen is in het management en de bedrijfsvoering van de verzekeraar. Na afloop zet de levensverzekeraar zelf het bedrijf weer voort.
2. De portefeuille van de levensverzekeraar wordt overgedragen aan een opvanginstelling. Dit is de meest ingrijpende optie, waarvoor een rechterlijke machtiging (rechtbank Amsterdam) is vereist. De verplichte portefeuilleoverdracht betekent dat het bedrijf van de levensverzekeraar zal eindigen. In dit geval wordt de opvanginstelling een levensverzekeraar met zetel in Nederland.

Zijn er voorwaarden voor inzet van de opvangregeling?

Er zijn twee algemene voorwaarden voor de inzet van de opvangregeling:

- De overlevingskans van de portefeuille moet vooraf vaststaan.
- Andere toezichtinstrumenten hebben geen of onvoldoende effect gehad. Bij ongewijzigd beleid is de kans groot dat de levensverzekeraar failliet gaat.

Kort gezegd geldt dat de solvabiliteitsmarge van de levensverzekeraar lager moet zijn dan wettelijk vereist, en dat deze het vereiste garantiefonds niet meer bereikt. Daarnaast moet DNB niet hebben ingestemd met het financieringsplan. Wel moet er een overlevingskans zijn: DNB moet er voldoende

vertrouwen in hebben dat de resultaten in de toekomst verbeteren. Criteria om de overlevingskans vast te stellen, zijn echter vooraf niet te geven, omdat diverse aspecten een rol spelen. Wel gaat het in ieder geval om de oorzaak van de problemen, de vraag of het daarbij om beïnvloedbare factoren gaat en de samenstelling van de verzekerings- en beleggingsportefeuille.

Wie zijn er betrokken bij de opvangregeling?

DNB, de minister van Financiën en het Verbond hebben de afspraken over de opvanginstelling vastgelegd in een convenant. De afspraken gaan onder meer over het aandeelhouderschap, participatie van de levensverzekeraars en het bestuur van de opvanginstelling.

Als het gaat over de inwerkingstelling en toepassing van de opvang, krijgt DNB advies van een vertrouwenscommissie. Deze commissie is bij wet ingesteld en bestaat uit een voorzitter en enkele leden die ervaring en gezag hebben in de verzekeringsbranche. De leden hebben een geheimhoudingsplicht.

Hoe gaat de uitvoering in zijn werk?

Opvangplan

DNB stelt een zogeheten opvangplan op. Hierin staat welke vormen van opvang nodig zijn en hoeveel middelen daarmee gemoeid zullen zijn. De levensverzekeraar en de opvanginstelling handelen vervolgens volgens dit plan.

Financiering

Om de opvang uit te kunnen voeren, moeten voldoende liquide middelen beschikbaar zijn. Daarbij gaat het vooral om de extra middelen voor de opvanginstelling na de portefeuilleoverdracht. Alleen dan kan deze aan de wettelijke solvabiliteitseisen voldoen. Het bedrag dat hiervoor nodig is, wordt omgeslagen over de levensverzekeraars waarop DNB toezicht houdt. Dit is inclusief branches van Nederlandse levensverzekeraars in andere EU-landen, en exclusief branches van levensverzekeraars die wel in Nederland actief zijn, maar het hoofdkantoor in een andere lidstaat hebben. De levensverzekeraars krijgen iets terug voor hun bijdrage: deels aandelen in de opvanginstelling en een deel wordt verstrekt in de vorm van een achtergestelde lening aan de opvanginstelling.

Opvang en vergoeden

DNB bepaalt welk bedrag voor opvang beschikbaar wordt gesteld en welke bedrag iedere levensverzekeraar moet betalen. De levensverzekeraars betalen dat aan de opvanginstelling. DNB stelt tegelijk een vergoedingsplan op. Hierin staat hoe de opvanginstelling de deelnemende verzekeraars terugbetaalt. In het plan staan de frequentie en hoogte van betalingstermijnen en eventueel het rentepercentage.

Er is een maximum totaalbedrag voor opvang vastgesteld: 277.044.170 euro (2014). Dit bedrag geldt als er meer dan één levensverzekeraar tegelijk wordt opgevangen. Per opvangsituatie is het maximum 138.522.085 euro. Deze bedragen worden ieder jaar aangepast aan de hand van de vereiste solvabiliteitsmarge van de levensverzekeraars.

Hoe gaat de uitvoering in zijn werk?

Het einde van de opvang hangt af van de gekozen variant.

1. Bij verplichte herverzekering: de opvang eindigt zodra verplichte herverzekering niet meer nodig is en de kosten zijn terugbetaald.
2. Bij verplichte portefeuilleoverdracht: de opvang eindigt als de portefeuille of de aandelen van de opvanginstelling zijn verkocht en de opvanginstelling een 'normale' levensverzekeraar is geworden. De vergoeding voor de kosten moeten betaald zijn.

Voor beide varianten geldt: de opvang stopt in ieder geval zodra de opvang volgens het opvangplan is vergoed. Ook eindigt de opvang als het doel dat vooraf was gesteld, niet kan worden bereikt of als blijkt dat de kosten niet meer kunnen worden terugbetaald. In dat geval wordt de noodregeling toegepast. Hierbij zal DNB alles in het werk stellen om de belangen van de verzekerde te beschermen. DNB schermt de waarden van de betrokken verzekeraars af, verzekerden hebben namelijk een wettelijk voorrecht op deze waarden. In de praktijk betekent toepassing van een noodregeling veelal het faillissement van een verzekeraar en worden de rechten van polishouders gekort.